

PROF. DR. PERSÁNYI MIKLÓS,
A LIGET BUDAPEST PROJEKT RÉSZÉT KÉPEZŐ KERT- ÉS TÁJÉPÍTÉSZETI FELADATOKAT
FELÜGYELŐ MINISZTERI BIZTOS
BEVEZETŐ BESZÉDE AZ ELSŐ LIGET PARK FÓRUMON, 2016 SZEPTEMBER 21-ÉN

Tisztelt Megjelentek! Hölgyeim és Uraim!

Üdvözlöm Önöket a Liget Park Fórum mai, első összejövetelén, és köszönöm, hogy elfogadták meghívásomat. Dr. Persányi Miklós vagyok, a Liget Budapest projekt részét képező kert- és tájépítészeti feladatokat felügyelő miniszteri biztos.

Amint a meghívóban olvashatták, a találkozót a "Városliget mint tájképi kert jellegű park helyreállítása, zöldfelületeinek növelése és rehabilitációja, kerttörténeti értékeinek felmutatása és tájépítészeti megújítása, valamint a városligeti park üzemeltetése és működtetése" terén jelentkező ügyek megbeszélése érdekében hívtam össze.

Bemutatom Önöknek a mellettem ülőket: Szabó Józsefet, a Városliget parkját gondozó FŐKERT Zrt. vezérigazgatóját, Dr. Gyorgyevics Benedeket, a Városliget Zrt. vezetőjét és Szloszjár Györgyöt, a Liget megújítására kiírt táj építészeti pályázatot megnyert Garten Stúdió Táj- és Kertépítész Iroda ügyvezetőjét.

Kiket hívtam meg erre a fórumra? Kezdjük talán ezzel. A lista, amelyet munkatársaim segítségével igyekeztünk a legnagyobb gondossággal összeállítani, több mint száz címből áll, amelyek a Ligetet használó embereket képviselő szervezeteket, vagy kevésbé szervezett közösségeket, meg a Ligettel kapcsolatos szakértelemmel és érdeklődéssel rendelkező szakmai társaságokat, szervezeteket takarnak. Ezek között szerepelnek környezet-, természetvédelmi és állatvédelmi szervezetek; kutyások, sportszervezetek, sportegyesületek, futók, kerékpárosok, deszkások; akadálymentesítésben érdekelt szervezetek. Szerepelnek a civil szféra más jeles képviselői: városvédők, nagycsaládosok, a városi közlekedéssel foglalkozók, és mindenki, aki vagy már érdemben hangot adott javaslatoknak, igényeknek a Ligettel kapcsolatban vagy fontosnak gondolom, hogy hangot adjon. Meghívtam környékbeli iskolák és óvodák vezetőit, akiknek a diáksága rendszeresen használja a Ligetet, mint parkot, meghívtam a környező területeken működő nyugdíjas szervezetek képviselőit, akik közül sokan járnak pihenni a Ligetbe. Meghívót kaptak az érintett kerületi önkormányzatok, a Liget mai és későbbi közbiztonsága fölött örökődő szervezetek vezetői, a Liget parkjának dolgaiban fontos szakértelemmel rendelkező szakmai szervezetek, mint a Magyar Tájépítészek Szövetsége, a Magyar Urbanisztikai Társaság, a Magyar Biológiai Társaság, a Magyar Építész Kamara illetékes tagozata, a Magyar Arborétumok és Botanikus Kertek Szövetsége, és mások. A meghívottak között vannak a ma a Ligetben vagy közvetlen környezetében működő gazdasági szervezetek, kulturális intézmények, szolgáltatók, egyházak képviselői, akiknek a mindennapjait határozza meg a Liget mindenkori állapota, és azok is, akik az ideköltözni készülő intézményeket képviselnek. És természetesen meghívtam a sajtót is. Nagy örömmel látom, hogy minden érintett körből vannak jelen résztvevők, és várom véleményüket

Mi a mai Fórum célja? Amint a meghívóból is kiderült, a mai, első Liget Park Fórumot azért hívtam össze, hogy alkalmat teremtsék a Liget tájépítészeti megújításával, a parki funkciók jövőjével kapcsolatban a Garten Stúdió Táj- és Kertépítész Iroda nyertes koncepciójának részletes megismertetésére és lehetőséget hozzak létre az ezzel kapcsolatos javaslatok szóbeli elmondására.

Fontos üggyről van szó: szeretnénk Önöket most, a tervezés kezdetén tájékoztatni arról, milyen Városligetet

képzelt el a nyertes pályázó. Szeretnénk ezzel összefüggésben meghallgatni az Önök javaslatát, a parkkal szemben megfogalmazott igényeit - hogy ezekből minél több épülhessen be a végleges tervbe, és szolgálhasson minél több Liget-használó közösséget. A sajtóból ugyan már ismerhető, de az egyértelműség kedvéért röviden szeretném most Önöknek is összefoglalni, milyen megbízatást vállaltam el. Az új miniszteri biztos feladatkörébe - többek között - a következők tartoznak: (1) A Városliget mint tájképi kert jellegű park helyreállítása, zöldfelületeinek növelése és rehabilitációja koordinálása mellett; (2) a kert- és táj építészeti tervpályázat nyertesével - történetesen a Garten Stúdió Kft-vel kötött szerződéssel kapcsolatos feladatok és a lebonyolítás felügyelete; (3) a Liget Budapest projekt keretében megvalósítandó parkfejlesztés megvalósításának felügyelete.

Ezeket vállaltam. Az elmondottakból az is világosan kiderül, hogy azok a területek, amelyeken jelenleg épület van, és a jövőben is épület számára vannak kijelölve, nem tartoznak bele a tevékenységi és felelősségi körömbe. Az új Nemzeti Közgyűteményi Épületegyüttes építéséért másik miniszteri biztos, Baán László múzeumi főigazgató úr a felelős. Az új nemzeti cirkuszközpont létesítésének gazdája pedig miniszteri biztosként Fekete Péter igazgató úr.

A Városliget parkfejlesztésére rendelkezésre álló milliárdok az ország történetének legnagyobb szabású parkfejlesztését jelentik, amelyhez csak a reformkori ligetfejlesztés hasonlítható, de az nem 3-4 év, hanem 3-4 évtized alatt történt meg. Avval, hogy a döntéshozók páratlanul nagy súlyt akarnak helyezni a park ügyeire, kivételes történelmi lehetőség a Ligetnek is. Mivel régóta igazgatók egy népszerű, nagy parkot, hiszek abban, hogy érdemes vállalni felelősséget a táj- és kertépítészeti fejlesztésekért és a parki funkciókért.

Tudjuk már, hogy a Ligetben mi épül és mekkora, erről sokaknak van véleménye. Nekem is van, az ide tervezett épületekről, az ide szánt funkciókról is. A funkciókat illetően sosem gondoltam ördögtől valónak azt, hogy a Ligetben meglévő attrakciókhoz újabbak társulnak. Az épületek közül van, ami jobban tetszik, más kevésbé, egyik épületet inkább, a másikat kevésbé ideillőnek gondolom. Azt viszont egyáltalán nem gondolom, hogy a Ligetben minden úgy volt jó, ahogy volt. Tudomásul vettem, azt, amit a tájtervezők is, akik "a hangsúlyt ... az alapvető parkfunkciók erősítésére helyezték, tudomásul véve azt, hogy bizonyos változások visszafordíthatatlanok." A helyzetet adottságnak tekintem, ahogy a táj- és kertépítészeti pályázat résztvevői is, és a nyertes, mai főszereplőnk, a Garten Stúdió is annak tekinti, amikor a parkot tervezi.

Szokták azt is kérdezni, hogy egyetért-e a Városliget beépítésével. Természetesen ezzel semmilyen körülmények között nem értenék egyet - de erről nincs is szó. A Liget Köztársaság Szövetség - egy 20 éve működő civil szervezet, amelynek alapítói közt magam is ott voltam - már két évtizede rendszeresen tett javaslatokat a Liget bajainak orvoslására, köztük azt is javasolta, hogy a leromlott, csúnya épületeket bontsák le, és a helyükre kerüljenek ide illőek. Meg sok minden egyebet is: a Ligetet tönkretévő autófogalom elvitelét, a parkolási kaosz megszüntetését, a park gondozására fordított összegek növelését, a bővli-kereskedés felszámolását, és sorolhatnánk.

Ismerem a kételyeket arról, hogy több, vagy kevesebb lesz-e a zöldfelület. Éppen ezért az utóbbi hetekben készítettem egy mérnöki kimutatást, amelyből egyértelműen látható, hogy mi is történik mérnöki négyzetméterekkel, valós tényekkel, a legkorszerűbb geodéziai felmérés adataival, Archicad programmal számítva. Hol lesz új zöld, hol vízfelület, hová kerülnek az új épületek pontosan? Honnan tűnnek el régi házak, és burkolt felületek? Anélkül, hogy most értékítéletet mondanék, hadd mondjam el a talált tényeket. Tény, hogy valóban lesz egy átrendeződés. Ebben a legfeltűnőbb, hogy sokkal kevesebb lesz a lekövezett terület. Alapvetően ennek rovására növekszik az épületek összterülete, ugyanakkor valamennyivel növekszik a teljes értékű zöldfelület négyzetmétereinek a száma, többszörösére növekszik az állandó vízfelszín, és a zöldtetővel borított terület.

Az alaprajzokból pedig az tűnik ki, hogy a tervezett új épületek oda kerülnek, ahol eddig is épület állt, vagy oda, ahol épület ugyan nem volt, de park sem, csak a lassan már 70 éve lekövezett, "felvonulási tér". Helyenként az építés által érintett négyzetméter nagyobb, mint a meglévő, máshol meg kisebb. De a tervezett állapot objektív képe az, hogy a mostani park területén kb. 2500 négyzetméterrel növekszik az épületek alapterülete, és ennél jóval nagyobb mértékben nő a teljes értékű zöldfelület.

Ismerem sokak érzelmi viszonyát a Városliget fáihoz. Szeretném világossá tenni: minden egyes fa fontos, minden talpalatnyi zöld számít. És azt is, hogy sajnálni kell minden kivágott fát. Jómagam legkivált biológus vagyok, és az ELTÉ-n a diplomamunkámat a városi fák és a levegőszennyezés kapcsolatáról írtam. Évtizedek óta tudom, hogy mi a fák szerepe egy városban. És azt is, hogy mi az autóké, mert tudom, milyen egy kruppos, fuldokló kisgyerekekkel éjszaka kórházba rohanni, meg magam is az Andrássy úton lettem asztmás.

A fákat védeni kell, és ki így, ki úgy teszi. Például a fák védelméről szóló kormányrendelet előkészítését annak idején én indítottam el. Ez is egy vélemény-nyilvánítás volt, mint a több mint kétezer gondosan ápoltság az Állat- és Növénykertben, amelyek együtödét azóta ültettük, amióta ott dolgozom.

A véleménynyilvánításnak természetesen sokféle formája van. Jogos és elvitathatatlan formája az a hétvégi a tüntetés is, amire meghívásukkal megfiztetek a szervezők. A meghívásukat köszönöm, de magam inkább más utakat preferálok, még akkor is, ha messzemenően egyetértek avval, hogy a fák dolgáról érdemben kell beszélünk. Éppen ezért a további tervezett Liget Park Fórumokon is szívesen állok rendelkezésre, vagy ha ez a keret erre túlságosan szűk, akár más formában. Alkalmos időpontban szívesen látom képviselőiket egy érdemi, a tényeket elemző megbeszélésre. Kíváncsi vagyok a javaslatokra minden olyan kérdésben, amely a hatáskörömbe tartozik, vagyis ami a Liget Budapest projekt részét képező kert- és táj építészeti feladatokra, a Városliget parkrehabilitációjára, a Garden Stúdió koncepciójának fejlesztésére vonatkozik.

De vissza a fákhöz. Az Állatkertben egy 150 éves park fenntartása van rám bízva - és ebben épp 150 éve vágjuk a fákat, a kezdetek óta ezernél is többet már. Szakmai alapossággal és tisztességgel. Ahol kell, azonnal gondoskodva a pótlásról, és azzal a céllal, hogy a park minden beavatkozással jobb legyen, mint volt. Értelmes és rendszeres faápolás, a szükséges esetben fakivágás és faültetés nélkül sem kert, sem park hosszabb távon nem működtethető. Még a Városliget sem. Tehát tőlem ne várjon senki olyan kijelentést, hogy "márpedig a Városligetben nem lesz fakivágás", mert ha ezt ígérné bárki, és így is történe, az lenne a Városliget halála.

Fontos igény, hogy a Városliget minden egyes fáját hiteles és pontos fakataszter mutassa be. Jó hír, hogy egy nagy pontosságú fakataszter idén elkészült, és ez hetek óta elérhető a Zrt. honlapján. Mivel ismerem a fakatasztert illető korábbi kételyeket, **hivatalosan hadd kérjek fel minden eziránt érdeklődőt, szervezetet és egyént, hogy ha valaki talál olyan fát, amelyik kimaradt, rossz helyre került, vagy a meghatározás a téves, akkor 2016. október végéig szíveskedjen észrevételeit a Zrt. e-mail címére megküldeni,** hogy a nyilvántartás minél megbízhatóbb legyen, és a kerttervezők a legpontosabb adatokból dolgozhassanak.

De térjünk vissza a fák létére. Amikor egy-egy fa sorsáról kell dönteni, akkor azt szeretném, hogy alapos, többoldalú, átlátható vizsgálatot követően szülessen meg a döntés, elsősorban arról, hogy tényleg útban van-e a fa az adott helyen, hogy olyan-e az állapota, hogy érdemes átültetni, vagy nem, és ha nem, akkor hogyan kell megfelelően pótolni. Kétszer mérj, egyszer vágj - itt is majdnem érvényes, mert nem elég csak kétszer mérni. Mégpedig nem 1 fa helyett 1 fa alapon, hanem a várható biológiai aktivitás összehasonlítása alapján.

Világossá kívánom tenni az Önök számára is és mindenki számára: azokról a fákról, amelyek az építkezési területeken vannak, nekem nincs lehetőségem döntést hozni, de a korrekt, szakmailag elfogadható módszer

érvényesülését ott is elvárom a felelős Városliget Zrt.-től. Ezt a munkát egyébként ugyanazok a szakemberek szervezik és koordinálják, akik a parkfejlesztés végrehajtására hivatottak: ez a Városliget Zrt. a maga kertészeivel, más szakembereivel, és a FŐKERT. Jó szakemberek, de a kétséges esetekben kérdezzünk meg másokat is. Ennél erősebb garanciát erre ma senki nem tud adni. És mindig az érvényes jogszabályokat kell követni mindenkinek, és most nem a birtokvédelemre gondolok, mondjuk persze arra is, hanem a 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendeletre a fás szárú növények védelméről, amely felelősségeket, kötelezettségeket is előír a parkok kezelőinek.

Engedjék meg, hogy ebben a körben elmondhassam, hogy miért vállaltam el ezt a megbízatást. Elsősorban azért, mert a Városliget a szívügyem. 22 éve dolgozom itt, 60 éve használom, és merem azt mondani, hogy egyike vagyok a legrégebbi Ligetvédőknek. Azt remélem, hogy ez a biztosítható funkció képes lesz az eddiginél sokkal jobban ráirányítani a figyelmet az eddig méltatlanul háttérbe szorult parki funkciókra, a Liget korábbi bajaira és megoldásuk mikéntjére. Mert van a Ligetnek baja bőven - legalább úgy tudják, mint én.

Arról hadd mondjak pár szót, hogy én magam milyen parkot, milyen Ligetet szeretnék. Először is olyat, amelyik sokakat és jól szolgál. Olyat, amely a legtöbb Liget-használó közösség igényét képes kielégíteni, úgy, hogy közben mások érdekei minél kevésbé csorbuljanak. Sokkal kevesebb autót, és sokkal több természetet szeretnék. Szerintem a Városliget legnagyobb rákfenéje a mindent elárasztó, a Liget felét parkként használhatatlanná tevő gépkocsitömeg és a vele járó, az egészségre káros zaj- és levegőszennyezés. És ennek a tézisnek az ellenkezőjéről nem tud engem senki meggyőzni. Sőt, ha a Ligetben sikerül megszüntetni a zaj- és légszennyezést, az az Andrásy utat, és Pest belsejét is élhetőbbé teszi majd.

Aztán mit szeretnék még? Az általam elképzelt Liget zöldebb a mostaninál, és vannak olyan "zöld csápjai", amelyek benyúlnak Zuglóba, Erzsébet- és Terézvárosba. A Liget fejlesztéséhez kapcsolódjon a kopár területek zöldítése is, amennyire csak lehet. **A jövő Ligete sokkal kellemesebb a mainál, sokféle szolgáltatást nyújt, 21. századi színvonalon, több és szebb fa és bokor van benne, és "rendes" benne, ami kell:** az ép padoktól a közvilágításig, a tiszta pihenőhelyektől a közbiztonságig, az ivókutakon át a civilizált illemhelyekig, a gondozott pázsítottól a tó tiszta vizéig. A Városliget város-ökológiai és pihenési értéke a közvetlen szomszédságában élők mellett egész Budapestet, az egész országot kell, hogy szolgálja. Ehhez értelmes együttgondolkodás kell, az érdekek egyeztetése és ütköztetése - és a végén persze szakmailag megalapozott, megvalósítható döntés. Ebben kérem együttműködésüket és támogatásukat, én szolgálni szeretném a dialógust a tervezők és a ligethasználók között.

Végezetül néhány technikai dolgot szeretnék még elmondani a mai nappal kapcsolatban. A következő percekben Szloszár György, a Garten Stúdió Táj- és Kertépítész Iroda ügyvezetője ismerteti részletesen a nyertes tervkonceptiót, amelyről a sajtóból talán már vannak előzetes ismereteik - kérem, kövessék figyelemmel, és vegyenek részt Önök is a koncepció véglegesítésében. Az előadás után körülbelül 2 óra áll rendelkezésünkre a táj építészeti tervvel, a parkrehabilitációval kapcsolatos javaslatok meghallgatására.

Kérem, aki hozzá szeretne szólni, gondolja végig: mi a szervezetének, közösségének a legfontosabb javaslata? Azért kérem, hogy tömören tegye ezt meg, hogy minél többen szót kaphassanak ebben a 2 órában, vagyis minél többen meghallgathassák és elgondolkodjanak az Ön szervezetének javaslatán.

A ma elhangzottak tanulságai alapján további tematikus fórumokat is szándékozom összehívni, ezért különösen fontos lenne számunkra, hogy aki ma esetleg időhiány miatt nem jut szóhoz, annak is módja legyen javaslatát kifejtetni. Nem kevésbé fontos, hogy aki ma nem tudott, vagy nem akart szóban megnyilatkozni, annak is módja lesz javaslatát kifejtetni. Azokat is felkérjük erre a meghívotti körből,

akik ma nem tudtak eljönni. A mostani fórumot követően legkésőbb szeptember 30-ig a meghívóban megadott e-mail címre várjuk a Garten tervpályázatához kapcsolódóan a javaslatokat, észrevételeket - valamennyit épp olyan figyelemmel fogunk olvasni, mint amilyen figyelemmel szeretném én ma Önöket meghallgatni.

Megismétlem: szünetet nem tartunk, és az előadás után 2 teljes óra áll rendelkezésünkre a szervezetek javaslatainak kölcsönös meghallgatására. Köszönöm (megtisztelő) figyelmüket, türelmüket. Még egyszer köszönöm megjelenésüket, és hogy elmondják észrevételeiket.